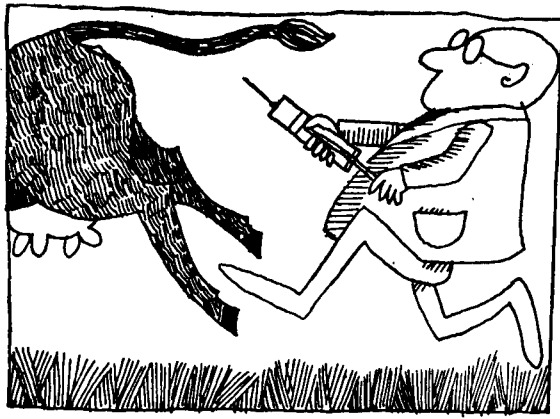

בריאות

הפלה מדבקת (ברוצלוזיס) בעדר קיבוצי של בקר לבשר

בעדר זה, אך שלא סומנו ובודדו, ואשר נפליהן לא נשלחו לבדיקה. נוסף לכך נשארה בעדר פרה, שנמצאה חיובית בבדיקת הדם, אך לא נשלחה לשחיטה. לפיכך קיים חשד סביר ביותר — וכך גם ידוע מאירועים דומים בעבר ובארצות אחרות — שהעדר עדיין נגוע בהפלה מדבקת. דבר זה דורש בדיקות דם נוספות ומיידיות בעדר כולו במטרה לטהרו מהמחלה. להפתעתנו מנסים ה־בוקרים לדחות ביצוע בדיקות אלו, אף שהשרו־תים הווטרינריים מוכנים לעשות כל מאמץ כדי לרכו את הפעולה ולסיימה בימי עבודה ארוכים ובמשמרות. לאור זה עולה החשש, כי הבוקרים, במשק זה ואולי גם באחרים, אינם מודעים לסכנות הכרוכות בהפלה המדבקת (ברוצלוזיס), שהיא מחלה המסכנת, בנוסף למקנה, גם את האדם.

סכנה צפויה לעדרים נוספים, ובמקרה שלפנינו היא מוחשית ביותר גם לגבי העדר הגדול של בקר לחלב.

אין הכוונה כאן לתאר את תמונת המחלה ופרטים טכניים שונים, אלא להפנות תשומת ליבם של הבוקרים לארבע נקודות חשובות:

א. המחלה חדרה לעדר, כנראה לא רק בחד־שים האחרונים, על־ידי קניות בקר ממקור בלתי ידוע.

ב. העדר הנ"ל מצוי בהסגר ואינו רשאי למ־כור כל בהמה ובכל גיל, אלא לשחיטה, ובאי־

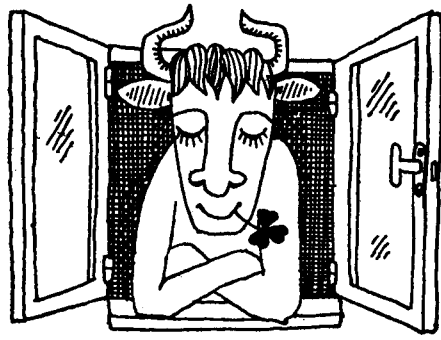

לאור חומרתה של התופעה המתוארת להלן, איני רואה מנוס מהבאתה לידיעת כלל הבוקרים, תוך תקווה שידעו למנוע התפתחות כזו בעדריהם. ביום 4.11.74 נודע לנו שמשק ב.ה., אשר בו נמצא אחד מעדרי הבשר המפוארים בארץ, רכש כחודש לפני כן 70 ראש בקר מקומי מאחד מכפרי המיעוטים באזור נחל־עירון (ודי ערה). כיוון שאותו עדר בנחל־עירון היה חשוד בנגיעות ב־מחלה זו ונמצא בעיצומן של בדיקות, הוטל מיד הסגר על עדר הבקר לבשר של קיבוץ ב.ה., המונה כ־1500 ראש, וכן על עדר הבקר לחלב, המונה כ־500 ראש.

לאחר מספר פגישות עם בוקרי המשק, אשר בהן ניסינו להסביר את חומרת הנושא, רוכז העדר כולו ובמשך יומיים, ה־14 וה־15 בנובמבר, הוקז דם מכל עדר האמהות, 614 במספר, ומ־25 פרים. למאמץ הבדיקה התגייסו אנשי שתי לשכות וטרי־נריות, אשר עבדו יומיים רצופים, בשתי משמ־רות ליום, והדם נבדק בו במקום במעבדת שדה ניידת. כתוצאה מבדיקות אלו נמצאו 9 פרות חשודות בנגיעות בהפלה מדבקת, ומתוכן רק אחת נקנתה לאחרונה בנחל־עירון. הפרות החשודות סומנו וסוכם שיישלחו לשחיטה בבית המטבחים של „צפונית” בחיפה. שמונה מהפרות המסומנות אמנם הגיעו לשם, ואילו התשיעית הוחלפה כנר־אה באחרת שהגיעה במקומה. מאבריהן של שלוש מתוך שמונה הפרות החשודות בודד החידק גורם המחלה.

ידוע כמו כן על שתי פרות שהפילו לאחרונה

מבנים ואיכו

מסביב למיכון

תיעוש החליבה

שלושה משקים נוספו למפעילי מכוני חליבה רוטאריים. בשלושתם מכוני גדולים (מהגדולים בעולם) בני 28 עמדות שדרת-דג.

שתי גבעות החיים הפעילו מכוני רוטאריים מתוצרת פולווד המצויידים במסירי גביעים לפי זרימת החלב. בקיבוץ המאוחד — עמדת הכנת הפרות נמצאת בכניסה לבמה, ואילו באיחוד — ההכנה מבוצעת על הבמה המסתובבת בפנים המכון. בעת כתיבת שורות אלה מפעילה גם מר-חביה את המכון הרוטארי, מתוצרת אלפא לא-וואל, המצוייד בדואו-ואק ובמסירים „מיכניים” (פירוש: הסרת מכוונות אוטומאטית במקום מסוים, לפני יציאת הפרה מהמכון). גם במרחביה נמצאת עמדת ההכנה בכניסה למכון.

שלושת המשקים יצטרכו לעבור זמן מה של הרצה; של הצידוד, של העובדים ושל הניהול, לפני שאפשר יהיה להסיק מסקנות לגבי יעילותם של המכוני התעשייתיים הגדולים. בינתיים נאחל להם הצלחה במפעליהם החדשים.

שימוש ראציונאלי בצידוד

אחת מבעיות מיכון החליבה, המלווה אותנו זה זמן רב, הינה התאמת הצידוד, השירותים וכוח העבודה, הקיימים בעדר מסויים, לדרישות המש-

תנות בעת הגדלתו. בעיה זו החריפה לאחרונה בגלל ההתפתחויות הכלכליות שחלו בארץ, ושללא פסחו גם על ענף הרפת.

מקובל אצלנו לתכנן את משך החליבה במשך השיתופי לכ-2.5—3 שעות, ואילו במשך המש-פחתי — עד שעה וחצי. כשהגדלת העדר גורמת להארכת משך החליבה מעבר לפרקי זמן אלה, אנו עדים לחיפוש אחר האפשרות להגדיל את הספק החליבה/שעה בצורות שונות: תוספת צידוד חלי-בה, שינוי דגמי צידוד, הגדלת מכון החליבה הקיים ובמקרים קיצוניים — בניית מכון חדש וצידודו בדגמי מכוונות חדשים. תוספות ושינויים אלה עולים, בדרך כלל, כסף רב. אם גדל היקף הייצור בעדר במידה ניכרת, תוך תקופה קצרה, אפשר להצדיק השקעה גדולה באמצעי החליבה; אך כשתוספת הייצור (קרי: הגדלת העדר) היא שווה לית בלבד ו/או מבוצעת במשך תקופה ארוכה יחסית, אין למצוא הצדקה כלכלית להשקעה העצומה, הנדרשת כדי להוסיף 5 או 10 אחוז למספר הפרות. ניתן לחלוב אותן ללא הארכת משך החליבה.

באם נבדוק את יעילותם המעשית של מכוני החליבה במשקים רבים, שיתופיים כמשפחתיים, נהיה עדים לעיתים לפער גדול בין התוצאות בפועל לבין ההספקים התיאורטיים הניתנים לה-שגה. פער זה נוצר לרוב בגלל ליקויים ומחדלים

ד. רכישת בקר לגידול תקבל את יעוצנו בכל פניה. על הרוכש להתייעץ עם הלשכה הווטרני-גרית שבאיזורו. ד"ר א. שמשוני
מנהל השרותים הווטרניריים

שורו של מנהל הלשכה הווטרנירית בעפולה.
ג. אם לא יטוהר העדר הנגוע ותימנע סכנת הדבקתם של עדרים שכנים, צפויה סכנת הסגר גם לעדר הבקר לחלב.